

پرورش، تکثیر زالو و کاربردهای درمانی آن

دکتر منوچهر مشهدی اکبر بوجار

سرشناسه : مشهدی اکبر بوجار، منوچهر، ۱۳۴۵-
 عنوان و نام پدیدآور : پرورش، تکثیر زالو و کاربردهای درمانی آن/ تألیف منوچهر مشهدی اکبر بوجار.
 مشخصات نشر : تهران: سفیراردهال، ۱۳۹۵
 مشخصات ظاهری : ۳۶۱ ص.: مصور (رنگی)، جدول.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۳-۴۳۰-۰
 وضعیت فهرست نویسی : فیبا
 یادداشت : کتابنامه.
 موضوع : زالوها - - مصارف درمانی
 موضوع : Leeches- - Therapeutic use
 موضوع : حجامت و خون گیری
 موضوع : Phlebotomy
 رده بند کنگره : ۱۳۹۵ ۴ پ ۵ / م ۱۸۲ RM
 رده بنده یوبی : ۶۱۵/۸۹
 شماره کتابشناسی ما : ۳۵۴۸۷۰۵

پرورش، تکثیر زالو و کاربردهای درمانی آن

دکتر منوچهر مشهدی اکبر بوجار

نوبت چاپ: پنجم - ۱۳۹۵

صفحه آرای، طراحی جلد، لیتوگرافی، چاپ و صحافی
 واحد آماده سازی نشر سفیر اردهال

شمارگان: ۵۵۰ نسخه ♦ شماره تسهیل: ۵۱۲
 بها: ۵۰۰۰۰۰ ریال

© حق چاپ: ۱۳۹۵، انتشارات سفیر اردهال www.safirardehal.ir

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۳-۴۳۰-۰

نشانی دفتر: تهران، خیابان مفتح، خیابان سمیه، روبه روی بانک ملی ایران، ساختمان ۱۱۸، واحد ۴
 تلفن مرکز پخش: ۸۸۳۱۳۸۹۸-۸۸۳۱۹۳۴۲ کد پستی: ۱۵۸۱۸-۷۴۷۱۵ email: safirardehal@yahoo.com

همه حقوق محفوظ است. هرگونه نسخه برداری، اعم از زیراکس و بازنویسی، ذخیره کامپیوتری، اقتباس کلی و جزئی (به جز اقتباس جزئی در نقد و بررسی، و اقتباس در گیومه در مستندنویسی، و مانند آنها) بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع و از طریق مراجع قانونی قابل پیگیری است.

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه
۱۶.....	تاریخچه‌ی زالو درمانی
۲۵.....	زالو از نظر زکریای رزی، ابن سینا و اطباء سنتی
۲۷.....	تاریخچه‌ی زالو درمانی در طب بهرستانی اروپا
۲۹.....	زالو و زالو درمانی در دوران اخیر
۳۱.....	قوانین ایران در مورد زالو درمانی - طب سنتی
۳۲.....	نظر وزارت بهداشت درباره‌ی حجامت و زالو درمانی
۳۳.....	اصول اساسی بیانیه‌ی Helsinki
۳۵.....	فواید زالو

فصل ۱

۳۹.....	کلیاتی در مورد زالو
۴۱.....	کلید شناسایی زالوها «بخصوص زالوهای آب شیرین»
۷۲.....	اکولوژی زالوها بخصوص زالوهای آب شیرین
۷۶.....	سازگاری در زالوها
۷۷.....	نقش زالوها در زنجیره‌های غذایی
۷۷.....	روش‌های حفظ حیات
۷۸.....	تحمل زالوها به آلودگی محیط
۸۰.....	زالوهای انگلی / انگل‌های زالو
۸۱.....	دفع‌کننده‌های زالو
۸۱.....	اهمیت اقتصادی زالوها

۸۳.....	پیشگیری و چاره‌اندیشی
۸۴.....	انتشار جغرافیایی زالوها «بخصوص آب‌شیرین»
۸۶.....	انتشار جغرافیایی زالوهای ایران «بخصوص آب‌شیرین»
۹۱.....	زیست‌شناسی زالوها
۹۳.....	آناتومی و عملکرد زالو
۱۰۳.....	آناتومی و عملکرد دهان
۱۰۷.....	گلو
۱۰۸.....	دستگاه تنفس
۱۰۸.....	پوست
۱۱۴.....	اعصاب و سیستم کنترلی
۱۱۸.....	پیشگوهای طوفا
۱۲۰.....	دستگاه گوارش
۱۲۱.....	دستگاه گردش خون
۱۲۱.....	دستگاه دفعی
۱۲۲.....	دستگاه تولید مثل
۱۲۵.....	زیست‌شناسان برجسته‌ای که در مورد زالو تحقیق می‌کنند

فصل ۲

۱۳۳.....	پرورش و نگهداری زالو
۱۳۶.....	اخذ مجوز برای تأسیس Farm (مزرعه‌ی پرورش و نگهداری زالو در ایران)
۱۵۰.....	رفتار، عادت و مراقبت از زالو
۱۵۱.....	رفتار، عادت و مراقبت از زالو
۱۶۲.....	تجهیزات پیشنهادی برای نگهداری زالو
۱۶۹.....	تأسیسات Farm
۲۰۳.....	تغذیه‌ی زالو
۲۰۳.....	نگهداری زالو
۲۰۴.....	نگهداری طبیی زالوها و پرورش در مرکز پرورشی
۲۰۵.....	روش‌هایی برای صید زالو
۲۰۵.....	نمونه‌هایی از مراکز نگهداری بهداشتی زالو

فصل ۳

زالو درمانی ۲۱۱

زالو درمانی	۲۱۳
مواد موجود در بزاق زالو و خواص آنها	۲۱۸
مواد موجود در بزاق زالو و خواص آنها	۲۱۹
داروها و مواد بهداشتی تهیه شده از زالو	۲۲۵
Hirudin	۲۲۵
کرم و روغن زالو	۲۲۵
اسپری زالو	۲۲۵
عصاره زالو برای رفع استن	۲۲۵
Bivalirudin داروی نیمه سنتتیک	۲۲۶
Parenteral Direct Thrombin Inhibitors	۲۲۶
Lepirudin	۲۲۶
Argatroban	۲۲۷
Bivalirudin	۲۲۷
مهارکنندگان Thrombin	۲۲۸
Lepirudin	۲۲۹
Argatroban	۲۳۰
Bivalirudin	۲۳۰
آماده سازی زالوها برای استفاده ی درمانی	۲۳۴
عوارض و احتیاط های زالو درمانی	۲۳۵
خارش موضعی یا عمومی	۲۳۷
درد موضعی	۲۳۸
آفت فشار خون و حملات «Vasovagal attack»	۲۳۸
التهاب	۲۳۹
انتقال بیماری های عفونی	۲۳۹
ایجاد جای زخم - جوش گاه	۲۴۰

۲۴۰	 Shock با برخورد
۲۴۳	 تکنیک‌های مرسوم و نکات مربوط به زالو درمانی
۲۴۵	 توصیه‌های قبل از زالو درمانی
۲۵۳	 توصیه‌های بعد از زالو اندازی
۲۵۴	 محل‌های خاص زالو اندازی روی بدن که بیشتر مورد توجه قرار گرفته‌اند
۲۵۵	 روش‌ها و پیشنهادات برای تسریع و تسهیل در زالواندازی
۲۵۷	 برخی از کاربردهای درمانی و بهداشتی زالو
۲۶۰	 اینک چند نکته در مورد طرح‌های درمان با محوریت زالو
۲۷۳	 فارم تکثیر و پرورش زالو
۲۷۳	 وضعیت حقوقی
۲۷۳	 درمان
۲۷۳	 مثال‌هایی از بوجیه‌ها، درمانی
۲۷۴	 شواهد کارآیی شواهد تجربی
۲۷۴	 کاربری موضعی که کارگزارانی شده
۲۷۶	 گزارش یک مورد استفراغ خونی اثر زالو گرفتگی مری
۲۷۷	 مقدمه
۲۸۲	 Leech Infestations
۲۸۳	 هجوم زالوها
۲۸۵	 Leeches

فصل ۴

۲۸۷	 مکانیزم‌های پیشنهادی در مورد اثر زالو
۲۸۹	 مکانیزم‌های پیشنهادی در مورد اثر زالو
۲۹۸	 سیستم منعقد کننده‌ی خون
۲۹۸	 سیستم حل کننده‌ی لخته «Fibrinolytic»
۳۰۳	 Vasoactive فاکتورهای
۳۲۹	 زالو درمانی و کاهش Viscosity خون
۳۴۴	 چند مقاله
۳۴۴	 نقش حجامت بر تنظیم کلسترول

- مقاله: اثر حمام تر بر چربی سرم روی مردان جوان و سالم از نظر بالینی ۳۴۴
- حمام با کاهش آهن خون، مقاومت بدن را در برابر سرطان افزایش می دهد ۳۴۶
- فهرست منابع ۳۴۷

به نام خدا

مقدمه

وقتی برای اولین بار اسم زالو را شنیدم، فکرش را هم نمی توانستم بکنم که روزی این قدر این حیوان را دوست داشته باشم! نقل نکند پس که معمولاً آن را بازگو می نمایم، خالی از لطف نیست: وقتی چند نفر «حتی گاهی یک نفر» را ریزیت، معاینه، حجامت یا هر نوع جراحی یا بخیه و ... می نمایم، خیلی خسته می شوم! انکار که تستی از بیماری فرد مراجع به من منتقل می شود! اما درمورد زالو درمانی دقیقاً قضیه برعکس است، بارها شده که در اوج خستگی، اجباراً زالو درمانی را شروع کرده ام، اما خیلی زود حتی به دیدن زالوها، خستگی ام در می رود! این در حالی است که زالو درمانی کاری است که نیاز به سیر و حوصله ی زاید الوصفی دارد.

حجامت را می توان طی حدود ۲۰ دقیقه انجام داد، ولی زالو درمانی واقعاً کم تر از دو ساعت قابل انجام نیست. این در حالی است که بسیاری اوقات پس از رها کردن زالو، محیط و لباس فرد آلوده به خون می گردد و همین خود باعث رنجش و خستگی می شود، اما در زالو درمانی قضیه برعکس است. به خاطر همین است که تقریباً همیشه تعداد قابل توجهی زالو در منزل نگه می دارم، و بسیاری اوقات خود و خانواده از آن ها استفاده می کنیم. در مطب، معمولاً

مجبور هستیم که جلوی چشم بیمار زالوهایی را که برای او استفاده نموده‌ایم با ریختن نمک برویشان بکشیم! زیرا اگر این کار را نکنیم، بسیاری از افراد فکر می‌کنند که آن‌ها را برای دیگران استفاده می‌کنیم و صد البته ممکن است که زالوی مصرفی برای آن‌ها نیز قبلاً برای کس/کسان دیگر استفاده شده باشد! البته اگر بخواهیم چنین کاری را هم بکنیم، باید زالورا چند ماه نگه‌داریم و گرنه خود زالو دیگر برای ماه‌ها گرسنه نیست و تمایلی به خونخواری مجدد ندارد.

«جسارت بنده را می‌بخشید اگر بگویم که یکی از فرق‌های زالو با بسیاری از ما انسان‌ها این است که زالو از خوردن سیر می‌شود، ولی خیلی از هم‌نوعان ما (انسان‌ها) هرگز سیر نمی‌شوند!» معذکره! بدین‌ای مبنی بر یکبار مصرف نبودن زالو در بین مردم وجود دارد. نکته اینجا است که کشتن زالوها برای بنده بسیار سخت است و معمولاً زالوها را در ظرفی حاوی کمی آب که چند سوراخ ریز برای هوا دارد، می‌ریزم و به خود افراد می‌دهم و می‌گویم اگر خواستید، آن را به صورت تزئینی نگه‌دارید، و گرنه در شالیزار، چشمه‌های متروکه و ... رها کنید و مطمئن باشید که به بافت آلودگی آب می‌شوند (بعداً در مورد اثرات ضد میکروبی، ضد قارچی و ضد ویروسی بزاق زالو در محیط بدن و لوله‌ی آزمایش توضیح خواهیم داد). و نه به کسی کاری خواهند داشت. با همان یک‌بار خونخواری، بسیاری از زالوها حتی برای بیش از یک سال زنده می‌مانند. اگر هم نمی‌توانید هیچ‌کدام از کارهای فوق را انجام دهید، خودتان با ریختن نمک، در منزل آن‌ها را بکشید!

اگر با بنده هم عقیده نیستید، بد نیست بدانید که لقب جهانی زالو «دکتر کوچیک» = Small practitioner است! واقعاً خودش معاینه می‌کند، آزمایش می‌نماید؛ تشخیص می‌دهد و درمان می‌کند و ...

این جانب به جد معتقدم که اکنون زمان آن رسیده که تمام مرزهای بین طب سنتی و طب نوین را از میان برداریم و همه‌ی طب‌ها را تحت عنوان طب بیاموزیم و در پیش‌برد سلامت فردی و اجتماعی بشر به‌کار ببریم. دعوای بین پیروان هر مکتب طبّی، بی‌برو برگرد مصداق «جایی که تمنا نیست، اضرار نمی‌گنجد منسوب به مولانا» است. اگر کاسه‌ای زیر

نیم کاسه‌ی کسی نباشد، نه مخالفت و نه موافقتی در کار نخواهد بود. امیدوارم روزی تمام پزشکان، محققین و صاحب‌نظران به جای پیشداوری به تحقیق روی آورند که اولین شرطش بی طرفی است.

اگر از کسی سوال شود که آیا داروی آسپرین در پیشگیری از سرطان نقش دارد، بهترین پاسخ متعلق به کسی است که با رعایت تمام قواعد و قوانین روش تحقیق این امر را مورد پژوهش قرار داد، و پس از خاتمه‌ی تحقیق براساس نتیجه‌ی حاصله اعلام نظر نماید؛ لذا اگر در جا یا جایی از طب سنتی، طب Alternative، طب نوین و ... سخن می‌گوییم از نظر بنده اشتباهی نابخشودنی است. مرزبندی گذشته به غلط این موضوع را جا انداخته است.

بازگشت درمان سنتی نبودن است به پزشکی مدرن پس از مدت‌ها، تأییدی بر این مدعا است. یکی از ایده‌آل‌های مؤلف این است که همانطور که در یک بیمارستان امروزی، پزشک جراح با متخصص داخلی، متخصص اطفال با روماتولوژیست، روماتولوژیست با درماتولوژیست، ... با آنکولوژیست و ... برعکس مشوره می‌کنند و نظر یک‌دیگر را در درمان بیماران جویا می‌شوند، روزی از مشاوره‌ی پزشک، متخصص طب سنتی نیز مشورت بخواهند و حتی همه‌ی پزشکان دوره‌های مفصلی را در طب سنتی بگذرانند و از مبانی و رموز آگاه شوند و آن را به کار گیرند.

استفاده از زالو در پزشکی مانند هر درمان تهاجمی دیگری مثل تیغ جراحی و ... نمود عمومی ترسناکی را ایجاد می‌کند. پیش قضاوت‌های مثبت و منفی در مورد زالوها شایع است. ضرب‌المثل‌هایی از قبیل «مثل زالو خون مردم را مکیدن»، تفری در این حیوان در ذهن ایجاد نموده است. زالو، سوژه‌ای برای فیلم‌های ترسناک نیز بوده است! لقب دکتر کوچولو در این مورد ساز مخالف را می‌نوازد.